

(علاوه بر دیگران، ویژه رشته ادبیات فارسی)

کند و کاو

پیرامون پاره‌ای

واژه‌ها و پیوسته‌ها

(در دو بخش لفظی و معنایی)

سید محمد نحوی

سر شناسه : نحوی، سید محمد، ۱۳۱۳-
 عنوان و نام بدید آور: کندوکاو پیرامون پاره ای واژه ها و پیوسته ها (در دو
 بخش لفظی و معنایی) / سید محمد نحوی.
 مشخصات نشر : اصفهان: رنگینه، ۱۳۹۹.
 مشخصات ظاهری : ۳۱۸ ص.
 شابک : 978-622-6005-34-0
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 موضوع : فارسی--اصطلاح های عوامانه--واژه نامه ها
 موضوع : Persian language -- Slang -- Dictionaries :
 موضوع : فرهنگ عامه--ایران--واژه نامه ها
 موضوع : Folklore -- Iran -- Dictionaries :
 موضوع : ادبیات عامه ایرانی
 موضوع : Folk literature, Iranian :
 موضوع : فارسی--معانی و بیان--اصطلاح ها و تعبیرها
 موضوع : Persian language -- Rhetoric -- Terminology :
 رده بندی کنگره : PIR۳۰۰۸
 رده بندی دیویی : ۷/۰۹۰۳ ف ۴
 شماره کتابشناسی ملی: ۷۳۶۴۸۴۰

www.ketab.ir

@rangineh.co

نام کتاب: کندوکاو پیرامون پاره ای واژه ها و پیوسته ها

نویسنده: سید محمد نحوی

ناشر: انتشارات رنگینه

نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۰

طرح جلد: مهندس مهرداد نحوی

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

بها: ۲۰۰/۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۰۵-۳۴-۰ ISBN: 978-622-6005-34-0

مرکز پخش: انتشارات رنگینه

اصفهان - خیابان مشتاق اول، خیابان آیت اله اصفهانی، مجتمع الهیه
 طبقه اول تلفن: ۷۵ ۳۷ ۶۶ ۳۲-۲۷ ۶۴ ۶۵ ۳۲-۲۷ ۵۴ ۶۵ ۳۲ (۰۳۱)

سخنی پیرامون این کتاب

«فرهنگ عامه» در زبان فارسی، معادل کلمهٔ بین‌المللی «فولکلور» گرفته شده است. و فولکلور نیز کلمه‌ای است مرکب از دو جزء یکی «فولک» (folk) و دیگری «لور»، (lore) و معنای آن دانش عوام است.

نخستین کسی که این کلمه را به عنوان اسم این رشته گسترده به کار برد، آمبرواز مورتن، (Ambroise Morton) است. که به سال ۱۸۸۵ میلادی این عنوان را برگزید و مدتها گذشت تا تمام ملتها این کلمه را به همین صورت قبول کردند و ترکیب مذکور جنبهٔ بین‌المللی به خود گرفت.

در زبان فارسی، فولکلور را فرهنگ عامه و فرهنگ عوام و دانش عوام ترجمه کرده‌اند.

مرحوم هدایت، آن را فرهنگ توده خواند و مقالهٔ مفصلی که در حقیقت، نخستین دستور العمل جمع‌آوری فولکلور بود، معرفی کرده است. وی آن مقاله را در مجلهٔ سخن انتشار داد و عنوان آن را همین فرهنگ توده نهاد.

کتابی که با عنوان کند و کاو (ته و توی چیزی را در آوردن و وقت خود را صرف شناختن چیزی کردن و تفحص و جستجو) وسیلهٔ آقای نحوی به رشته نگارش در آمده است که از هر جهت خواندنیست و زحمات ایشان قابل تقدیر، با توجه به لغاتی مانند یاردا نقلی، هلفدوننی، لوه، گاپوزی، قپی آمدن، رمرسی، دگوری و جملات و اصطلاحاتی نظیر «یک تخته‌اش کم است»، «پاچه ورمالیده»، «پالونش کج است» و «قام سوراخ کردن» پی می‌بریم که نویسنده با تلاش پی‌گیری در کوچه پس‌کوچه‌های

پر پیچ و خم فرهنگ عامه و نیز لهجه اصفهانی کنجکاوانه در یادداشتها و ذهنیات خود پرسه زده است و در این پژوهشها و جستجوها، بادیستی پر باز آمده است.

اعتقاد آقای نحوی بر این است که «مطالعه در فرهنگ توده‌ها»، یکی از مهمترین بحثهای علمی نظیر مردم‌شناسی و جامعه‌شناسی و تاریخی است. مخصوصاً در کشوری مانند ایران که مورخان سلف آن، اعتنایی به شرح و توصیف زندگانی توده مردم نداشته‌اند، داستانهای عامیانه اهمیت بیشتری پیدا می‌کند و به صورت منبعی فیاض برای کسب اطلاع در باب زندگانی اجتماعی مردم ایران و آداب و عادات و رسوم و سنن ایشان در می‌آید.^(۱)

وجود لغات و اصطلاحاتی چون آهو، اختلاط، ارانه، استیضاح، اعجوبه، انگشتی، بدوی، بنام ایزد، در این مجموعه بیانگر این واقعیت است که خواننده کتابی پیش رو دارد که نیمیش ز ترکستان نیمیش ز فرغانه است و بخش مهمی از آن به شرح و معنی این گونه لغات و ترکیبات اختصاص داده شده است و مقصد اصلی که نویسنده از نگارش آن در نظر داشته است، آگاهی هر چه بیشتر خواننده، خصوصاً نسل جوان از گستردگی و عظمت زبان پارسی و واژگان آن است که این البته از نتایج سحر است. با امید بر پیروزی و به روزی بر همه کوشندگان و پویندگان، توفیق بیشتر و پاینده‌تر برای آقای نحوی آرزو مندیم.

مصطفی کاویانی

تابستان ۹۵

۱- نقل از صفحه ۱۳۶ کتاب ادبیات عامیانه ایران.